

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P, azon felül sororként 1 P.)

Ziffer Jolán és Schlinger Sándor f. hó 21-én tartják esküvőjüket Pápán.

Kesztenbaum Lajos Gyöngyös, Sönnenschein Olga Salgótarján jegyesek.

Deutsch Klárka Boldogasszony, Moskovits Jenő Csorna, jegyesek.

Neumann Sári Vác és Weiner Sándor Nógrádpatak folyó hó 21-én tartják esküvőjüket Budapestben.

Messinger Rózi Horné-Saliby és Donáth Jenő Tét, jegyesek.

A galantai Chawirass Talmidim Wieder Árminnak (Turna), Steiner Géának (Horné-Saliby) és Lebovits Bélának (Vác) eljegyzésükhöz mazeltovot kíván.

Schück Sámuelnek, egyesületünk szeretett gondnokának Kritzlér Gizikével Bonyhád való eljegyzéséhez szívélyes mazeltovot kíván a

Tiferesz Bachurim, Szikszó,

Glattstein Miksa egyetünk alapítója és sok éven át volt nőke folyó hó 16-án tartotta egybekelési ünnepélyét Glattstein Iluska úrléánnyal, mely alkalomból mazeltovot kívánunk.

Tiferesz Bachurim Bonyhád,

Moskovits Károly Békéscsabán az elmult szombatban ünnepelte újszülött kisfiának brisz-avatását. A majhel-funkciót az örömapa mestere Grünwald A. J.-fő-rabbi (Pápa) végezte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

Szombat: Bravó! Valóban szép bizonyítványt állított ki magáról, Kenéz uram, amidőn az én ténybeli érveléseimmel szemben a légüres térben handa-bandázik és nyakra-főre badarságokat, majd valótlanosságokat állítva, a leghíványabb módon gorombáskodik. Végtelenül kedves, hogy beinvitál, hogy — a kétségkívül állandóan megismétlődő — bottlásait ezentúl is számon tartsam, de az ön által használt útszéli hang miatt, önrel további vitába egyelőre nem bozsátkozom.

BECKERT HUGÓ

parókakészítő specialista

A legújabb modellek állandóan raktáron.

Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mérsékeik árak!

Nagy választék
butoriszövet, matrac grádli ro-
letta grádli és szőnyegekben.
Olcsó árak.

KARCSAG MÁRKUSZ
kárpitokollékek, szőnyeg és
linoleum áruházában.

Budapest, VIII., Teleki tér 3.
Telefon: 44-6-81.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegeken is. Jelígés levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

A mándoki orth. hitközség בעל הוראה állásra pályázatot hirdet. Csak kimondott talmidé ohachómim pályázatai vétetnek figyelembe. Fizetés megegyezés szerint. Bemutakozásra csak meghívottak bo-
csáttnak. **Friedmann Herman** hitk. elnök

Apró hirdetések

HUSZONÖT ESZTENDEJE között házasságokat NAGY JENŐ Budapest, Rákóczi-út 61. sz. Telefon: (Cégjelzés-telen levelezés.)

LEÁNYOM RÉSZÉRE, (középmagas csinos) 6000 pengő készpénzzel, jó családból való vallásos, intelligens 28-35 év körüli fiatalembert keresek. Esetleg benősülésre. „Talmudban jártas előnyben” jelígre a kiadóba.

HÁZIFÖZÉSÜ SZILVAIZ — csakis vízszonteladónak — legolcsóbban: Groszmann fűszernagykereskedőnél, Fehérgyarmat.

ORTH. LEÁNY, háztartás minden ágában jártas, állást keres. Klein S., Fertőszentmiklós.

KERESEK azonnalra mindenféle fiatal leányt. Ajánlatok, fizetési igényvel: Katz Emánuelné, Újfehértó címre küldendők.

18 ÉVES fiatalember üzletbe, vagy bármilyen más elfoglaltságra ajánlkozik. Vidékre is. Igénye csupán teljes ellátás. Groszmann Lajos, VI., Jász utca 19.

OKLEVELES TANÍTÓ elemisták és polgáristák korrepetálását vállalja. Tanít hébert, németet és bármicvóra előkészít. Cím: Prófeta utca 5., I. 14. (Kezdőkkel, hegedűt is.)

KERESEK jobb vallásos, komoly nőt, ki cseléd segítségével háztartásomat önállóan vezetné és gyermekeimmel foglalkozna. Németül beszélő előnyben. Engel Jenő, Tokaj.

NÉMET kisasszonyt, vallásosat, keresek 2 órai délutáni elfoglaltságra. Angolul tudó előnyben. Cím a kiadóban.

KERESEK vallásos, intelligens jó pedagógus, hasonló állásban már működött fiatalembert (esetleg elvált, vagy özvegyembert), aki 13 és 11 éves fiamat az I. és II. szlov.-magyar polgári tanulásában korrepetálná, vizsgára előkészítené és gemőreban is oktató. Lakás és teljes ellátáson felül fizetés megegyezés szerint. Kellemes otthon! Klein Lipót, Kral Chlumeck.

FIATAL talentumos, jó házból való bőchiür jóré somájim, épületfakereskedésben állást nyerhet. Első évben teljes ellátás. Ajánlatokat „megbízható” jelígre a kiadó továbbít. 20 fillér bélyeg mellékelendő.

KEZDŐ szabósegéd, gyakornak, állást keres teljes ellátásért. Jó házból való. Kepecs József, VII., Kazinczy utca 27. földszint 7.

ÉVTIZEDEK óta fennálló orth. cukrászda és vendéglő üzem, betegség miatt átadó. Érdeklődők „Biztos megélhetés” jelígre a kiadóba adják le címüket.

ÚJ ORTH. VENDÉGLŐ, BÉKÉSCSABÁN Andrassy-út 17. Izletes, olcsó házikoszt. Meleg ételek egész nap. Rebenwurzel-tele felvágottak. Jakobovics.

MACZESZ-SÜTŐ gépeket, jókarban megvételre, vagy közös működésre keresek. Cím válaszlapon a kiadóban.

FIATAL NYOMDÁSZSEGÉD, szombattartó, héber szedéshez ért, november 1-től állást keres. Roth Ödön, Sátoraljaihely, Jusztus utca 16.

KÉT GYERMEKHEZ vidéki városba keresek vallásos német kisasszonyt. Cím a kiadóban.

SZORGALMAS, vallásos, intell. bócher, gyerekek tanítására kerestetik. Fischer Herman főrabbi, Szécsény.

GYERMEKEK mellé 15-17 éves orth. leányt keresek. Teljes ellátás és fizetés megegyezés szerint. Ajánlatot „Szerény” jelíge alatt Müller, Bratislava, Edlov-dvor továbbít.

KERESEK vallásos, hasonló minőségben már működött fiatalembert, aki 2 kisfiamat chümis-rasi és gemőreban tanítaná, továbbá a polg. isk. I. osztályának vizsgájára előkészítené. Fizetés megegyezés szerint. Groszmann Samu Nagygyéc, Szatmár m.

RÁDIÓSZERELŐ segéd november 1-re állást nyerhet. Havi fizetés 24 pengő és teljes ellátás. Wohl Aladár, Pásztó.

KOMOLY, figyelmes, nőtlen pénztárost alkalmazok. Ajánlatok, eddigi működésével Fried Ignácné. Mezőkövesd, címre küldendők.

JOBB BÓCHER házitanítónak ajánlkozik. Modern könyvkötő is. „Csékély díjazás” jelíge.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ

Springer-nyomda. VII., Bethlen G. utca 33

אללנעמינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 48
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791
Egész évre 20 pengő Külföldre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Egy szó a galiciánerekről

Gömbös Gyula miniszterelnök Lengyelország vezető államférfiaival tanácskozott, Varsóban és Krakkóban járt, mindenütt szívélyes fogadtatásra talált és Magyarországra nézve bizonyos értékes vívmányokkal tért vissza. A megegyezésről kiadott közleményben szó van magyar és lengyel kulturális kapcsolatok kimélyítéséről is. Ez a kapcsolat a zsidóság részéről már régen megvan és több évszázados multtal dicsekszik. Amikor nemzedékek óta tanulmányozzuk a Sülchon Örich-ot a Remó-val, Sach-chal, Türe Zohov-val, Mogén Avrohom-mal, a Talmudot Meharsó-val és Meharam-mal, akkor minden hozzáértő tudja, hogy mindezek Lengyelországban élő kiváló tekintélyek voltak. Aki ezeknek a nagy tudósoknak műveiben elmerül és szellemi gyönyört talál fejtegetéseikben, az tisztelettel gondol a XVI. és XVII. századbeli Lengyelországra, amely az akkori zsidóságnak megélhetést, sőt jómódot biztosított, amit az akkori szokás szerint, csak arra használtak fel, hogy annál jobban megalapozzák iskoláikat, annál könnyebbé tegyék az arra valóknak a szent Tannal való kizárólagos foglalkozást, annál inkább megkönnyítsék a Tóra-tanulás terjesztését. Ezekben az időkben az anyagi prosperitás valóban csak bázisa volt a szellemi életnek. Az akkori Lengyelország a zsidóságnak jogait nem idealisztikus szempontokból erősítette meg, hanem gazdasági szükségéből, mert a zsidóság volt az egyetlen polgári réteg, mely a parasztok és a nemesek, tehát az őstermelők és a pénzköltő réteg közötti szükségesség gazdasági funkciót elvégezte az államban. A lengyel zsidóság történetének egyik szomorú epizódja, amikor a zsidóságnak saját magán kellett tapasztalni, hogy befejezte gazdasági szereplését, amennyiben ökonómiai funkciója feleslegessé vált, mert akkor mindjárt meg-

kezdődött a mellőzés, a gazdasági pozícióból való kiszorítás, és végül a véres üldözés. A zsidó törtélemben a magyar-lengyel közeledés számára oly kiváló történelmi igazolást nyújtó egyéniség, amilyen Báthory István király volt, fényes lapot nyert azzal, hogy egyetem-alapító kultúraszertetéhez méltóan a vérvád terjesztését alaptalan babona gyanánt eltiltotta. A magyar közgazdaság történetében pedig a lengyel zsidóság még a XVIII. században is szerepet játszott, többek között a hegyaljai vidéki borok exportálása és értékesítése révén.

A miniszterelnöknek bizonyára alkalma volt tájékozódni aziránt, hogy az új lengyel birodalomnak a zsidóság most is egyik igen tekintélyes és sajátos kulturájú kisebbsége. Ennek a kisebbségnek vannak a lengyel parlamentben képviselői, akik minden alkalommal kifejezést adnak az általuk képviselt réteg panaszainak, kívánságainak és követeléseinek. A lengyel birodalom alakulása úgy hozta magával, hogy ezek a zsidó kívánalmak és postulátumok politikai természetű érezettel vannak átszőve és vallási kereten kitágítva nyilatkoznak meg. Bár ez a zsidóság a legterhetlenebb módon ragaszkodik hazájához, — kulturális követelményei, iskolai szervezete tekintetében kitart érdekei mellett, még akkor is, ha ez a sokszor változó kormányok inyére nem is volt. A lengyelek nem zsidóbarátok, de kötelesek elismerni, hogy a lengyel szabadságharcban a zsidóság pénzben és vérben sokszor áldozott. Csak a legutóbb hozták a lapok, hogy az ország első embere, Pilsudski marsall, miképpen hálálta meg egy zsidó kocsmáros özevegének, aki öt férjével együtt elrejtette a hajszoló cári katonák elől. Akármilyen politika is domborodik ki az állam vezetésében, a zsidóság semmiképpen sem tekinthető *quantité neg-*

ligable mértékkel, mellőzhető mennyiségnek. És éppen ezért, ha a magyar-lengyel kapcsolatok kimélyítésével, nálunk hivatalos helyen jobban megismerik majd a lengyel társadalom struktúráját, el fog tűnni az a fintoros lenézés, amely e jelzésekben: „lengyel zsidó”, „galiciánér”, „pólisi”, megnyilatkozik. Nem lehet többé majd azt a kényelmes disztinkciót tenni, hogy ennél és ennél a rendelkezésnél nem a becsületes zsidókról van szó, hanem a galiciaiakról. Ez a szellemes megkülönböztetés meg kell, hogy szünjön, mert hiszen egy velünk barátságos viszonyban élő állammak teljes jogú polgárai-ról lesz szó, ha *póliasiakról* vagy galiciánerekről beszélünk.

Négy eset

Egy német emigránsok által szerkesztett újságban a következő négy esetet olvassuk egymás után:

1. A szívbjajosok fürdőhelyén *Hom-burghban* egy sörözőben egy nem-árja fiatalember egy árja nővel üzleti ügyben tárgyalt, odajött egy rohamosztagos, először leszidta a nőt, majd a nem-árja fiatalember arcába sujtott ököllel, úgy, hogy azt a vér elborította. A söröző összes vendégei dermedt csendben nézték a jelenetet. 2. Ugyanott történt, hogy egy zsidó ember a vasutnál várta a közelgő vonatot, odajött hozzá egy részeges hitlerista osztagos, odalökte a peron korlátjához, úgy, hogy súlyos sérüléseket szenvedett, a rendőr is ott állott, de nem avatkozott be. 3. *Harford* városkának zsidó templomát felgyújtották az S. A. legényei és ezt feljelentették a velük konkurráló S. S. különítmény emberei. A megindult vizsgálat egész biztosan azt fogja eredményezni, hogy rövidzárlat történt. 4. Németország egy bányavárosában élt egy

őreg zsidó orvos. Két fia elesett a háború elején, ő maga is kitüntetést kapott, a harmadik orvosfia otthon maradt, folytatta öreg apjának orvosi gyakorlatát, a hitlerizmus kitörése után megfosztották a tevékenységi lehetőségetől. Így tehát a hetven éves apa újra reaktiváltatta magát a betegpénztárnál, a dolgokat fia segítségével látta el, ezt besugták, amire az állásából kidobták az őreget és most az egész család éheznek.

E négy esetből azt látjuk, hogy a fajgyűlölet épp úgy lesújt a söröző fiatalemberre, mint az érdemekben megőszült és a fiait a hazáért feláldozó apára, éppúgy lealázza a vasúton vá-

rakozó gyanutlant, mintahogy bemerészkedik a templomokba is. Nemcsak a zsidó templomról van szó, mert a hitlerizmus a katolikusokkal szemben, evangélikusokkal szemben is így cselekszik.

Németországban tehát nem a zsidó vallás, hanem az európai emberiség vallása van veszélyben!

És ezen a ponton kezdődik a mi reményeségünk, hogy ez nem tarthat soká, az emberiség lelkiismerete mégis meg fog mozdulni, hisz nemcsak az anyáról, hanem leányairól, nemcsak a zsidóság vallásáról van szó, hanem a keresztény egyházakról is.

Küzdelem a szombatért a Szentvárosban

Jeruzsálem, október 23. (Légi postán érkezett.) A jeruzsálemi „Mashiré Sabosz” tagjai nagy küzdelmet folytatnak, és fölötte üdvös munkát végeznek a nyilvános *chilul sabosz* megakadályozása érdekében. Többen közülük szabadság- és pénzbüntetést is szenvednek érélyes fellépésükért, azonban kitartanak. Különösen az Aguda-ifjúság nem lankad el.

Újabbán *Duschinsky* főrabbi tanítványa is beléptek a *Mashiré Sabosza* és kiveszik részüket a Sabosz védelmi munkájában. E hó 12-én pénteken este a főrabbi egyik tanítványa *Stern* Vafannóról, több társával egyetemben feltartóztatott egy autót, amely a „*Méo Seórim*” zsidó városrészt felé robogott, — azonban, sajnos, pörüljárt: a közeli rendőr lefogta, és autón a rendőrszobára kísérte. (Társai közben elmenekültek.) Igazolattása után a rendőrségről elbocsátották, de az eljárást elene „rendzavarás” címén megindították.

A legnagyobb küzdelem folyik — sajnos eredménytelenül — a szombati focimérkőzések ellen. Összeszorul a vallásos ember szíve, amidőn pénteken a nagy, vörös, héberbetűs plakátokat látja, amelyeken zsidó munkások feltűnő módon hirdetik a szombat délutáni versenyt. Október 13-ra, szombatra ki volt tűzve a „Makkabi-Hasmonai” csapat mérkőzése egy katonai csapattal.

Az Aguda vezetősége nyomban sürgős beadvánnyal fordult a kormányzósághoz: hivatkozással a főkormányzó ígéretére, tiltsa meg a katonaság, illetve rendőrség mérkőzését, zsidó csapattal szemben szombaton. A beadványra meg is jött haladéktalanul a hébernyelvű válasz, amely a következőket tartalmazza:

— **Agudasz Jiszról központ, Jeruzsálem. Igazolom okt. 12-ről kelt levelüket, a szombatra f. hó 13-ra kitűzött, a katonai és Makkabi csapatok között megtartandó focimérkőzés ügyében. Értésitem Önöket, hogy kellő időben intézkedés történt, hogy a játék elmaradjon. Teljes tisztelettel:** (Alíráás.)

Most jön azonban az, ami valóban groteszk! Pénteken, 19-én nagy vörös falragaszok tudatták a jeruzsálemi közönséggel, hogy *pénteken* délután mérkőzik a Makkabi a katonai csapattal, míg *szombaton* délután 3 órakor a tel-avivi „Makkabi” csapat a jeruzsálemi Makkabival fog mérkőzni. Ha nem volna oly égbekiáltóan szomorú, kacagni lehetne a furcsaságon. *A kormány és a katonai hatóság deferál a szombatonak, de a szervezett zsidó munkáspárt, a vallásos érzelmiük bosszantására, vígan folytatja a szombat nyilvános megszegését.* Nehéz eldönteni, mi nagyobb: a *kidús hasém* az angol hatóság részéről, vagy a *chilul hasém* a zsidó munkásság részéről. Alexander Vilmos

Schuschnigg az osztrák zsidók egyenjogúságáról

— Bécsi tudósítónktól —

A bécsi izraelita hitközség elnöksége kedden délután tisztelgett *Schuschnigg* osztrák kancellár előtt. A hitközségi elnök hosszabb beszédben vázolta a zsidók helyzetét Ausztriában és memorandumot nyújtott át a kancellárnak.

Schuschnigg behatóan informáltatta magát a zsidóság helyzetéről és azután megismételte azt a már többször hangoztatott nyilatkozatát, hogy *az osztrák kormány természetesen és magától értetődően az összes osztrák állampolgárok egyenlősége és egyenjogúsága alapján áll*, amint ezt az osztrák alkotmány, amelyhez a kormány a legszigorubbán ragaszkodik, előírja.

A bécsi izraelita hitközség elnöksége az osztrák kancellár nyilatkozatát, melyben már ismételt hangoztatott elvéinek adott az izraelita hitközség vezetősége előtt is kifejezést, a legnagyobb tetszéssel fogadta.

Már megírtuk, hogy Bécsben egy lelkes keresztény asszony: Irene Harand, lapot alapított, abból a célból, hogy küzdjön a fajgyűlölet és vallásgyűlölet ellen és különösen a zsidók ellen emelt vádak, s rágalmakat utasítja vissza lapjában. Saját költségén adja ki lapját, a zsidó társadalom nem igen támogatja. Amikor a bécsi hitlerista lap „*Stürmer*” megint feltalálta a „*Ción Vénei jegyzőkönyveiről*” szóló ostobaságot, Harand asszony csalásnak és hamisításnak bélyegezte a lapnak eljárását. A lap beperelte és tárgyalásra került volna a dolog, de közben betiltották a hitlerista lapot. Harand asszony nem akar ebbe belenyugodni és azt kívánja, hogy a bíróság folytassa le a pert, hadd bizonyítsa be ő, hogy igazat mondott, amikor hazugsággal megvádolta a hitlerista lapot.

HEIDEN JENŐ
LÁTSZERÉSZ
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
(Szombaton zárva)

WEISZ MÓR Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben
Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabetikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.

Orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. — Telefon: 4-23-65.

A lublini Mester emlékezete

Chesvon 7-én egész Lengyelországban nagy meghatottsággal és bensőséggel ülték meg a — lengyel vallásügyi minisztérium által most nyilvános jellegű főiskolának elismert — lublini nagy világ-jesiva lánglelkű megalapítójának és vezetőjének *R. Meir Schapira* első Jahrzeitját. Az egész hónapon át fognak tartani az emlékünnepeket, hogy a híveket megismertessék azokkal az eszmékkel és eszményekkel, amelyekért a nagy férfiú harcolt. A varsói orth. zsidó zsargon napilap: „*Das jüdische Tagblatt*” ünnepi számot adott ki és a különféle méltóságokból, visszaemlékezésekből kidomborodik a — *daf jajmi* meghonosítása által az egész Tóra-zsidóság szellemi egységét létrehozó — nagy gaon csodálatos egyéniségének más és más ragyogó oldala.

A szanoki főrabbi úgy állítja oda, mint a zsidó optimizmus megtestesítőjét. Elmondja, hogy résztvett egyszer egy *m'lave demalkó*-ján, amikor is meghívta asztalához, táncoltak, énekeltek, majd közben azt hangoztatta: a *Szóton* tudja, hogy a zsidóság már nagyobb bajokat élt át, mint a maiakat, de nem vesztette el bizalmát a jövőben és sohasem vett rajta erőt a kétségbeesés, most azonban új trükkkel jön a *Szóton*, a kétségbeesés szellemét akarja a zsidóságra rázúdítani, amely ha elhatalmasodnék, igazán végzetessé válhatna.

Egy másik cikk arról szól, milyen utánozhatatlan közvetlenséggel és szellemességgel igyekezett propagandát csinálni a jesivájának és növendékei támogatásának. Egy alkalommal egy társaságban elmondotta: „Gondoljátok meg, micsoda állapotok azok, hogy egy talmudtudós jámbor bócher könyörög az Istennek, hogy bárcsak megkezdene már a szombat megszenteltetését egy zsidó”. A társaság hallgatott, nem bírta megérteni mire céloznak e szavak, de erre a következőt mondta:

— Varsóban szokásos, hogy egy-egy szegény bóchernek hálólhelyiségül odaadnak egy nappal nyitott üzlethelyiséget. A boltos tudja, hogy becsületesebb őrt nem szerezhet magának, mert míg a többi fizetett bakter közben alszik, az üzlethelyiségben a bócher tanul, fél vagy egész éjszakán át. Ezért még azok is szívesen vesznek egy ilyen őrt, akik a szombatot megszegik. Képzeltétek most már el: a fiú bemegy péntek este a helyiségbe, hideg van, kezd tanulni, fázik, fogai vacognak, ül a gemőre mellett, tanul, közben alig bírja már a hi-

deget és felsóhajt: „bárcsak vége volna az éjszakának, hogy megszabaduljon a mostani helyzetéből”, azaz azt kívánja, bárcsak szombat reggel volna már, hogy kinyithassa a zsidó a boltját. Ime — fejezte be — ilyen lehetetlenségeket szül az, ha a bóchernek rendes lakásáról és ellátásáról nem gondoskodunk...

Nagyon jellemző egy visszaemlékezés, amely rávilágít arra a szeretetre, amellyel viseltetett eltvedt zsidó testvérei iránt. A hitlerizmus kitörése után egy társaságban, ahol orthodox újságírók és vezérek ülték, szóba került a német zsidók helyzete és egyesek azt mondták, hogy i'teni büntetés ez azért, mert a német zsidók annyira elrugaszkodtak a hagyományoktól és a vallásosságtól. Erre a főrabbi felemelkedett, szemében valami különös tűz lobogott és azt mondta:

— Így nem szabad beszélni. Ők a mi testvéreink, ők szerencsétlen zsidók. Vétkeztek? Hát az őket elnyomók? Azok talán jámbor és derék emberek? Nem lehet így a dolgot felfogni. Igenis, fel kell kiáltani Istenhez, hogy miért küldi reánk ezt a csapást, miért nem jár el velünk az irgalom mértékével.

Egészen megható a megemlékezés, amely arról szól, hogyan szemelte ki a méltó tanítványokat. Valahányszor felkeresett egy-egy várost, hozzájöttek a legkiválóbb fiatal talmudisták vizsgára és ő beszédben elegyedett velük, kimutatták képességeiket. Volt rá eset, hogy a varsói pályaudvaron, amikor a vonatára várt, jelentkezett nála egy kilencéves fiú és hozta magával a nagy vilnai Sasz egyik kötetét, hogy a Mester kihallgassa. A gaon bőrdíjából kihúzta az illető traktátus miniatűr kiadását s egy szüggőrről kezdett vele beszélni behatóan, kiderült, hogy a kisfiú nagyszerűen érti a dolgot, azután zseniális rövidséggel kikérdezte abból a kétszáz lap

gemőreből, amelyet a kisfiú tanult. Közben befutott a vonat a pályaudvarra és a nagy mester úgy búcsúzott az előtte álló szeptegő fiútól:

— I'ten áldjon, fiam, jesivámnak legfiatalabb növendéke...

Egy másik reminiscencia arról beszél, miképpen szövődött már életében is legenda személye körül. Azt regélik, hogy azt szokta mondani meghitt társaságban, hogy 1937-ben, 50 éves korában, felhagy majd a rabbisággal, chósiz-rebbevé lesz és a kapott pidjont mindig a jesiva céljaira fogja felhasználni. Ez nem következett be, de most nagy akció indult meg, hogy a nagy gaon művére, a lublini jesivának: adományozzának mindenfelől ezen a címen *Pidjon Hanefes-t*.

Mesümedek alkonya...

A frankfurti városi hatóság megváltoztatta a Börne utcának a nevét. Ludwig Börne (eredetileg: Löbl Baruch) német publicista és hírlapíró volt, küzdött a német polgárság szabadsága érdekében, kikeresztelkedett, de azért szembefordult az antiszemitizmus ellen, híres mondása, amellyel a zsidókat üldöző frankfurti polgárokat apostrofálta: „Ihr hasset die Juden, nicht weil sie es verdienen, sondern weil sie verdienen”. A szülővárosa elismerte nagy érdemeit, utcát nevezett el utána, de a mostani rezsim nincs tekintettel arra, hogy Börne ki is tért, küzdött is Németországért, hanem azon az állásponton van, amint ez hivatalosan kifejezésre is jutott: Löbl Baruchnak nem jár utca a mai Németországban. A kikeresztelkedett utcáját átkeresztelték.

Ezzel kapcsolatban megemlíthetjük azt a hírlapi közleményt, hogy Németországban nem engedik meg Mendelssohn Bartoldy hírneves zeneszerző műveinek színházi előadását. A híres zeneszerző uno-

Igmándi A VILÁG LEGJOBB KESERÜVIZÉ

AKINEK csak egyszer, vagy kétszer van szüksége ezen keserűvizre, kérje minden elárúsítóhelyen **határozottan** a **KIS ÜVEG** Schmidthauer-féle **IGMÁNDI KESERÜVIZET!**

Kitűnően bevált 3 1/2 decis töltés, mely két-háromszori használatra teljesen elegendő.

Jutányosabb voltánál fogva pedig mindenkinek könnyen hozzáférhető.

Igmándiból nem kell pohárszámba inni, negyed, vagy fél pohárral elég szokott lenni.

kája volt Mendelssohn Mózesnek a bibliafordítónak, akinek művei tanulmányozását a „Chasam Szajfer” ellenezte. Az unoka, nagyatya halála után kikeresztelkedett. A hitlerizmus ezt nem vette tekintetbe, nem bocsájtotta meg zsidó származását. Neológ zsidó részről sokkal türelmesebbek Németországban, ahol a zsidókat most arra kényszerítik, hogy a világi zenét is csak külön zsidó kultúregyesület keretében, amolyan újkori szellemi gettóban kultiválják: állandó műsoron van. Sőt azt hisszük, hogy a pesti

Dohány utcai templomban rendezett hangversenyen is szerepelt. — De viszont meg kell vallani, hogy a hitlerista rezsim bizonyos fokban megtartotta türelmességét a Mendelssohn névvel szemben, amennyiben az ilyen nevű nagy banküzletet megtűri, sőt üzleteket csinál vele. Ügylátszik, azon a nézeten van, hogy a kikeresztelkedett pénzének nincs szaga, ha nem keresztezi a hatalom terveit.

Mindez nem volna olyan szomorú, ha a könnyű fajsúlyú zsidóság tanulna az ilyen példából.

Amikor gemőre-példányok nem voltak

Aki egy kissé foglalkozik a Talmuddal, nem tudja eléggé bámulni a *Tajszeffesz* szerzőinek éles elméjét és csodálatos jártasságát a Talmud egész rengetegében. A *Tajszeffesz* munkája kezdődött Franciaországban, *Rasi* unokáinak működésével a tizenkettedik század közepével, különösen felvirágzott a század végén, egész a 13. századon át, amikor az egyes gyűjteményeket a mai alakjukban kezdték megszerkeszteni. Nem is hinné el senkiesem, hogy ezek a lángelmék mindezeket a Talmudra vonatkozó megjegyzéseket és értekezéseket meg tudták alkotni, holott *talmudpéldányaik nem voltak, a hatóságok elégették a talmudpéldányokat.*

Hogy történt a Talmud elégetése? A XIII. század első negyedében Északfranciaországban egy *Donin* nevű talmudtudós élt, akinek a gondolkodása ferde irányban kezdett fejlődni és kezdte a hagyományos vallástörvény kötelező voltát tagadni. Erre a francia rabbik átok alá helyezték. A chérem után elhatározta a kiátkozott, hogy kitér. A keresztységben a *Nikolaus* nevet kapta. Dühöt és bosszútól vezéreltetve elhatározta, hogy a Talmud ellen rágalomhadjáratot indít. Elment IX. Gergely pápához és azt mondta, hogy a Talmudot ki kell pusztítani, először azért, „mert a zsidók még szentebbnek tartják a Szentírásnál, holott ez tulajdonképpen elferdíti a Szentírás értelmét,” továbbá azért, „mert telve van

becsmérésekkel a keresztény vallás alapítójával és annak anyjával szemben”. Elhitette a pápával, hogy ha a Talmudot elveszik a zsidóságtól, a zsidóság a kereszténység ölébe hull. Az egyházban nem nagyon népszerű pápa örült az alkalomnak, hogy valamivel érdemet szerzhessen. 1239. júniusában, tehát, bullát intézett Franciaország, Anglia, Spanyolország és Portugália egyházfőihez, amelyben 25 tételben ismétli a Nikolaus által a Talmud ellen felhozott vádakokat és azt rendeli el, hogy amikor a zsidók a templomukban gyülekeznek, Sz'lichajsz első napján, törjenek be házukba, vegyék el Talmudpéldányaikat és azután égessék el nyilvánosan. Egyik ország sem törődött a pápának eme átiratával, csak Franciaország, ahol a papok által nevelt IX. Lajos uralkodott, hajtotta ezt végre. Elvették a talmudpéldányokat, de hogy, hogy nem, a Sense-ből való érseket megkörtövezték a zsidók, lehet, hogy könyörgéssel, lehet, hogy pénzzel, lehet, hogy mindkettővel, de tény az, hogy visszaadták nekik a példányokat. Ebbe a fordulatba az elkeseredett Donin nem akart belenyugodni és egész erejével azon volt, hogy égessék el a Talmudot. Erre a király elrendelte, hogy nyilvános vitakörzések keretében állapítsák meg mennyiben igaz a Talmud elleni vádaskodás.

1240. június 24-én gyűlt össze a vitakörzések bizottság, amelyet a királyné, IX. Lajos anyja Blanka hívott össze.

Négy rabbi képviselte a zsidóságot, akik nevében a híres toszafista *Rabbi Jechiel mi-Paris* vitakozott. Először nem is akart vitába bocsátkozni, mert hivatkozott a pápák rendeletére, hogy a zsidóknak belső ügyeiben teljes függetlenségük van. Azután megjegyezte, hogy a Talmud a zsidóság élet-eleme és minden zsidó kész meghalni érte. A királynő megnyugtatta, hogy életét nem fenyegeti veszély, csak feleljen a neki feladott kérdésekre. Donin azt kérte, hogy a rabbi esküdjön, hogy legjobb tudása szerint fog válaszolni. Erre azt a választ adta, hogy ő soha életében nem esküdött, mert I'ten nevét nem vette még ok nélkül ajkaira. Erre a királyné feloldotta őt az eskü alól. A vitakörzés folyamán azt kérdezték a rabbitól, hogy előfordulnak-e gyalázó részletek a keresztény vallás alapítójáról. A rabbi azt felelte: a Talmudban ugyan előfordulnak csúf dolgok Pantera fiáról, de az nem lehet azonos a Nazarettel, mert Pantera sokkal előbb élt. E tárgyról Rabbi Jechiel többek között azal érvelt, hogy az egyházatyák (például a Biblia latin fordítója: *Hieronymus*) ismerték a Talmudot és nem említi soha, hogy valami keresztényellenesség van benne. A rabbi igen méltóan védte meg a zsidóság ügyét. De, sajnos, az eredmény olyan volt, mint, amikor a betegnél az operáció sikerül, de a beteg meghal. Nemsokára rá, mégis elégették a Talmudot Párizs piacán. Rabbi Jechiel tovább fenntartotta háromszáz tanítványából álló főiskoláját, ahol könyv nélkül adtak elő és tanultak meg mindent. Iskolájához való anyagi eszközök, kénytelen volt a külföldi zsidóknál rendezett gyűjtésekből fedezni. Később 1259-ben nem bírt a nehézségekkel megküzdeni és kénytelen volt otthagyni Franciaországot és a Szentföldre vándorolt. Talmudpéldányok hiányában Franciaországban a talmudtanulás igen meg volt nehezítve és ez indította az ő vejét: *Rabbi Jiczchok ben Jajszeff*-et *Corbeil* városából (*Ri mi-Kürb'l*), hogy egy kis kézikönyvben feldolgozza azokat a vallási szabványokat, amelyek a diasporában érvényesek. E még most is népszerű könyv neve: „*Szefer Miczvajsz Kotajn.*” (ק"מב)

Mussolini és a zsidóság

Rómából jelentik: Az olasz rádióleadó állomáson néhány nappal ezelőtt előadást közvetítettek az olaszországi zsidók helyzetéről. A beszédet maga Mussolini miniszterelnök inspirálta. Az előadásból, amelyben közvetlen utalás történik a Ducenak a zsidókérdéssel szemben való állásfoglalására, vesszük a következő részeket:

— Az olaszországi zsidók ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint az ország többi állampolgárai. Ennélfogva ugyanolyanok a kötelességeik is. Itálában az utóbbi századokban nem ismerték az antiszemitizmust és ma sincsenek előítéletek a zsidókkal szemben. Éppen ellenkezőleg, a zsidók a legjobb baráti viszonyban élnek az olasz lakossággal. Ez természetesen is, hiszen a zsidók mindig hű-

séges, megbízható polgároknak bizonyultak és a háborúban bátran küzdöttek olasz bajtársaik mellett. Ennélfogva magától értetődik, hogy mint minden más állampolgár, úgy a zsidó is az állami igazgatás és a hadsereg legfelsőbb pozícióiban helyezkedhetik el. Éppúgy helyet kapnak a tudomány legelőkelőbb intézményeiben. Nagy hazaszeretetről nem egyszer tettek tanúbizonyságot. Hűséggel ragaszkodnak a kormányformához, amely nem ismer faji különbségeket.

A rádiónyilatkozat további részében kitér a németországi zsidók helyzetére is.

— Németországban a háború óta minden csapásért, ami a birodalmat érte, a zsidó kisebbséget tették felelőssé és őket állították oda bűnbakul. Ebből a célból

állították fel a fajelméletet, amely szerint az árják toronymagasságban állanak a zsidók fölött, annak ellenére, hogy éppen Gobineau, akire a fajelmélet fanatikusai hivatkoznak, állapította meg, hogy a zsidók a mai népek között a legtisztább fajnak tekinthetők. Mussolini kormányelnök ismételtén rámutatott arra a körülményre, hogy a németországi zsidókkal az elképzelhető legnagyobb igazságtalanság történik.

Végül a nemzeti szocialista fajelmélet örületeiről beszélt a rádió. Ez az örület nemcsak igazságtalan, hanem a legteljesebb mértékben tudománytalan és rosszhiszemű. Az ilyen gondolatmenet és érzésvilág — fejeződött be a Mussolini által sugalmazott rádiószózat — méltatlan minden önértékes olaszhoz.

Neológ mozaik Mezüimen-bencsolás a Sündisznó-vendéglőben (?)

Dr. Kiss Arnold sorozatos jeleneteket ír le a vidéki zsidó életből, a képek egy része groteszk és sokaknak igen tetszik. A legutóbbi karcolatban nevetségessé teszi azt a községet, ahol az egész előjáróság csupa vallástalan emberből áll és egyszerre elhatározzák, hogy szakítanak az eddigi neológiával és az emelvényt, a „blemer”-t a templom közepére helyezik. A blemer felavatásának alkalmára meghívták a helyi hatóságokat, azzal a titkos reménnyel, hogy a főispán útján kormánykötényt kapjanak. (Ilyen ostoba előjáróság talán mégsem létezik.) A templomi felavatás után a „Sündisznó”-vendéglőben bankettet csapnak és „a malacpörkölt után mezüiment bencsolnak”. Szórol-szóra így olvasható.

Azt már hallottuk, hogy egyes neológ vezérférfiak kezükben sonkacsonttal hadonászva mondták: „zsidó vallásosságomat nem hagyom”, az is előfordult Pesten, hogy bankettre összegyűltek és disznóságokkal megrakott asztalnál tárgyalták a hitközségi előjáróság dísznóságait, vagy esetleg dicsőítették a

vezetőség konzervatív zsidóságát, vagy készülték a hitközségi választásokra tréfé fehér asztalnál, s ott szemelték ki a legméltóbb jelölteket. De hogy malacpörkölt után bencsolnak volna valahol, ez igazán *non plus ultra* fantasztiikum. Értsük meg: hogy malacpörköltet ettek, az lehet igaz, de: *hogy mezüiment bencsolnak utána*, ez a „rágalom” a neológia presztízse érdekében visszautasítandó...

A pest-budai kommuniké front

A budai és pesti neológ hitközség fuziója, illetőleg fuzionálhatása ügyében tovább folyik a küzdelem. A múlt héten már úgy volt, hogy a budai előjáróság lemond, mert vannak benne fuzionista előjárósági tagok, s úgy tervezték, hogy lemond az egész előjáróság, új választások lesznek, s ennek eredménye lesz egy anti-fuzionista vezetőség. Csakhogy közben meglepő fordulat támadt. Az „Anschluss” mellett kardoskodó előjárók úgy vélik, hogy sokkal fontosabb, ha a jelenlegi Budán előjáróskodnak, mint esetleg a jövőendő budapesti hitközségben, és a hitközség önállósága mellett tettek nyilatkozatot. Így tehát megmarad az előjáróság, a képviselőtestületi ülés simán lefolyt és a hitközség a napilapokban kommunikét is tett közzé az autonómia jegyében való béke létrejöttéről. Azonban az ellenpárt felől nemsokára cáfolat jött, hogy békéről szó sem lehet,

mert azon a gyűlésen igen erélyes felszólalások hangzottak el az egyesülés mellett. Így tehát nincs más hátra, mint megvárni, hogy a jövő — milyen kommunikéket fog megtermelni.

22%—4%

A „Statisztikai közlemények” című hivatalos kiadvány szerint Budapesten a zsidóság körülbelül 22%-kal van képviselve és a zsidó közalkalmazottak száma 4%. Igazán szomorú, hogy neológ testvéreink még a fővárosban sem tudják kivívni az őket megillető jogokat. (A 4% közalkalmazott még a régi liberális idő maradványa!) Mert képzeljük el, hogy milyen más élet volna Budapesten, a neológ zsidóság között, ha a fővárosi alkalmazottaknak nem is 22%-a, hanem csak 10%-a, a zsidókból rekrutálódnék.

Gyermekáldás

A dunántúli neológ zsidóság teljesen elnéptelenedik. A falvakban nincsen zsidó, a városi zsidóság pedig nem szaporodik. Mindenféle módot keresnek ennek a bajnak orvoslására. Egy neológ rabbinak erről szóló jelentéséből kisír a bibliai szó: „Adj nekem gyermeket, különben meghalok.” Pedig nincs más mód a baj orvoslására, mint visszatérni a régi zsidó felfogáshoz, amely a gyermekben I'tenáldást lát, s amely azt tanítja: „A Mindenható, aki életet ad, élelmet is fog adni.”

Divatos, izléses **paróká**k hullámos hajból
PIECHNIK és **MECHTL-nél**
Hajműterem IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

BECKERT HUGÓ
paróka-készítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mérsékelt árak!

KOLLER Műszaki
iroda
CSILLÁRGYÁR
villamos- és gázberendezések, fémáru-
gyártás, villamos motorok és ventilá-
torok. Vétel, eladás, csere. Átalakítások.
Budapest VIII., Dobozi u. 16.
TELEFON 31-3-37.

A Szentföldről

Szűjüm-ünnepély a Jeruzsálemi Talmudtörvényben. A magyar Kajlel által fenn-tartott hírneves Talmudtörvényben a felsőbb osztály befejezte „Bovo Meczió” traktátusát, különféle kommentárokkal. Az osztályt tizenöt 12—14 éves növendék látogatja. Olyan alaposan megtanulták ezt a meszichót, hogy a lefolyt ünnepeken sorra járták Jeruzsálem talmudtudósait és bemutatták: miként tanulták a gemóret R. Mordche Zwebner mesterüknél. Rajs-chajdeskor egy rajs-chajdesi szűdó keretében egy kis számú, de válogatott társaság előtt elmondták a kis fiúk a hadront. Duschinsky főrabbi is jelen volt és gyönyörködött a pilpül-ben, amelyet az örömtől és szent hévtől sugárzó arcú jóvendőbeli talmidé chachomim eldadtak. A főrabbi szép beszédben serkentette a fiúkat további szorgalomra és vallásosságra, majd gratulált Zwebner úrnak a csodálatraméltó eredményéhez és Schönberger Talmudtóra-felügyelőnek az iskolában uralkodó rendhez és fegyelemhez. — Ennél az alkalomnál meg kell említenem, hogy a Talmudtóra pénzügyi helyzete igen kedvezőtlen. A melamedok csökkentett fizetését, nemrég újabb 25 százalékkal csökkentették. Jellemző tünet: Amikor két és fél év előtt idejöttem, az volt a panasza, hogy számos jómódú szülő gyermekét ingyen tanítják, mert nem akarnak fizetni; most pedig sok szegény ember panasolja, hogy chalukájából levonják a tandíjat, mert a Kajlel vezetősége nem képes helyettük fizetni. De azért a melamedok, ha szenvednek és éheznek is szent feladatukat a legpon-tosabban teljesítik. **Alexander Vilmos**

Megírtuk, hogy a palesztinai zsidóság nyugtalanodik a tervezett törvényhozó testület (Legislativ Council) létesítése miatt. Erre felelve, a gyarmattügyi minisztériumhoz közelálló tekintélyes folyó-

irat „Near East and India” (Közkelet és India) azt fejtegeti, hogy ez a törvényhozó testület szükséges intézkedés. Mert ha az arabok és zsidók magukra lesznek hagyva, sohasem fognak megegyezésre jutni. Ezért kell alkalmat adni a két népnek kölcsönös politikai eszmecserére. Ebből az alkalomból — úgy mond — ki fog derülni, hogy még az arabok sem zárkozhatnak el attól, hogy nekik nagy előnyt jelent, ha Palesztinában zsidó nemzeti otthon alakul, amely Palesztina helyzetének nemzetközi elismeréséből folyik és amely szükségessé teszi a zsidó közreműködést az ország érdekében. (Erre a fejtegetésre csak azzal a régi mondással lehet felelni, amelyet alkalmaztak, egy a konyhából kisurruló tolvajra, aki egy darab halat vitt el a kabátja alatt és amikor megfogták, azt mondta, hogy egy szegénylős szegénynek viszi el ajándékba: „a kifogás jó, de maga mégis egy tolvaj”. (Der Teretz ist gut, lhr seit aber doch a Ganef.)

Jeruzsálemből jelentik: A Jewish Agency executive 1200 bevándorlási certifikátot kapott kézhez a palesztinai kormánytól. Ez a certifikátmennyiség előleg az október-áprilisi sedjula. Hogy hány certifikátot fog engedélyezni a kormány erre a félévre, még bizonytalan. Az Agency executive és a kormány bevándorlási osztálya között még folynak a tárgyalások. Zsidó körökben remélik, hogy az idei certifikát-kvóta jóval magasabb lesz, mint az előbbi.

Haifa közelében egy üvegyár építését kezdték meg. A gyár egészen nagyszabásúnak készül és a vállalkozás élén német és holland zsidók állanak. A haifai üvegyár nemcsak a palesztinai szükségletekre van beállítva, hanem az egész Közkeletet akarja ellátni üveggel. A szakmunkásokat külföldről hozzák, akik a helyi munkaerőket fogják kiképezni a

gyári munkára. A gyáralapítók, főleg a hollandiaiak régi üvegsziszolók, akik már eddig is nagymennyiségű üvegarut helyeztek az egyiptomi és palesztinai piacra. A gyár az első évben 120 munkással fog dolgozni, a következő évben kétszázötven munkással. A vállalkozásba 35 ezer fontot investáltak.

KELENGYE HIMZŐDE
Azsur, plisszé, előnyomda
Sablon készítés

Adler K., VII., Károly-körút 9. udvarban

Palesztina főköormányzója most Londonban van, legközelebb fel fogja őt keresni egy angol rabbikból álló küldöttség, az angol birodalmi főrabbi vezetése alatt. A küldöttség elő fogja terjeszteni a vallásos zsidóság követeléseit a palesztinai adminisztrációval szemben, kérni fogja, hogy

hozzanak törvényt, amely lehetővé teszi, hogy minden zsidó állami alkalmazott megtarthassa a szombatot,

továbbá azt, hogy a kormány támogassa a palesztinai rabbiságot, amely anyagi bázis hiján nem képes megfelelni feladatának.

A Jewish Agency jelentése szerint szeptemberben Jaffa és Haifa kikötőkben 3202 zsidó emigráns szállott partra Palesztinába. 1934. első kilenc hónapjában összesen 27.000 legális zsidó bevándorlót regisztráltak Palesztinában. 1934-es bevándorlás két százaléka kapitalisták-ból rekrutálódott, vagyis olyan egyének-ből, akik legalább ezer font tőkét hoztak magukkal; 60 százalék, vagyis 13.958 bevándorló munkascertifikáttal jött és 12 százalék a kormánytól kapott bevándorlási engedélyt.

Az arab sajtó hosszabb tudósításokat közöl az illegálisan Palesztinába érkezett arabokról, akiknek nagyrészt elfogták a most a börtönben várják deportációjukat. Az arab lapok élesen támadják a kormányt. Szerintük „Palesztina arab ország” és a szomszédokból érkező arabokat nem szabad külföldieknek tekinteni. A lapok tiltakoznak az ellen is, hogy a palesztinai kormány külön határőr-gár-dákat küld a sziriai határra az illegális bevándorlók ellen. A sziriai francia hatóságok utasításokat adtak palesztinai határőrdő szerveiknek, hogy egyetértésben működjenek a palesztinai kormány által a határookra rendelt hatósági szervekkel.

3 szó csupán
SIRKŐ
LÖWY-nél
BUDÁN
II. Fő-u. 79. Telefon: 51-5-81
Alkalmi vételekből
legelőcsőbb áron. II., Zárda-u.

Baal Sém legendáiból...

A szent Baal Sém napjaiban élt Risában egy igen előkelő és gazdag zsidó, aki a szent iratokban is járatos ember volt. Bár nem tartozott a chósid-hívők közé, mégis csodatevő és rendkívüli embernek tartotta Baal Sémét és érdeklődve hallgatta a nagy Mester működéséről szállongó híreket és az általa véghezvitt bámulatos csodákról szóló történeteket, s végre is vágy támadt benne, hogy szemtől-szembe megismerje a Mestert. Egy szép napon tehát kikészítette a fogatát, bakra ültette a kocsi és inast és pompásan kiöltözködve gavallér módjára elutazott Mesbizre, Baal Sém lakhelyére.

A caddik házába lépvé alaposan felkészült arra, hogy bemutassa neki tudományát, mert remélte, hogy ez esetben a Mester érdemesíteni fogja arra, hogy vele a Szentírás magyarázatáról vagy pedig a kabbala titkairól tárgyaljon. Azonban ilyesmire Baal Sém természetesen nem figyelt, hanem egyszerűen és szemléltetően beszélt a világi dolgokról miközben a gazdag úgy érezte, mintha a caddik a beszélgetés során nem tanúsítana vele szemben különösebb érdeklődést. Mindazonáltal tekintélyes és méltóságos módon akart elbűcsüzni és ehhez képest elkészülése előtt csöndesen egy kis csomag rubelt tett maga elé az asztalra. Észrevette ezt Baal Sém és egy pillanatra finom mosoly jelent meg arcán s úgy tünt fel, mintha figyelme a szoba, a vendég és a környezetről távoli dolgokra kalandozott volna el. Miután azonban szokás, hogy mikor meglátogatják a caddikot és felkéri, hogy imájának hatalmával ostromolja meg az egeket, ilyenkor adományt nyujtanak oda neki, hogy a szent ember, aki az emberekért imáival mindig az égi magasságokban szárnyal, az adományból fenntarthassa magát és házanépét, ezért Baal Sém látszólag olybá vette, mintha most is egy ilyen váltságdíjról volna szó, s így szólott:

— Nos, barátom, mondd csak meg, hogy mi bánt, hogy könnyörögghessen éretted!

— Hála Istennek semmi sem hiányzik, családom jómódú, sikerült gyermekeim vannak, leányaim jól mentek férjhez és már unokáim is szépen fejlődnek... Nem, Mester, nincs szükségem semmire sem!

Nos, — gondolta Baal Sém — ilyen váltságdíj ritkán fordul elő nálam és jól esik azt elfogadni! Mert alig történt meg, hogy valamely látogatója ajándékot adjon neki anélkül, hogy egyúttal szívtépő panaszai is ne álljon elő. Az egyik egy óriási fájó seb képét mutatta, melyre gyógyító irt keresett; a másik azért sírt, hogy meddő felesége gyermekkel ajándékozta meg; a harmadik pedig a börtön

Felhívjuk t. viszonteladóink figyelmét, hogy a hidegebb időjárás beálltával a virsli és kolbászaru szállítások megkezdődtek.

Minden fűszer- és csemegekereskedő érdeke, hogy cikkeink állandóan raktáron legyenek, mert azok viszonteladásával tekintélyes jövedelmebbel érhető el.

Küldeményeinket 5 kg. vételnél teljesen költségmentesen szállítjuk.

Kolbászaru csomagjaink már

**5 kg.
P 8.10-től**

Kérje részletes füstölt-husáru és konzervárjegyzékünket, amely mindenről tájékoztatja.

**“SKREKSZALÁMI”
név garantálja minőségét.**

**Skrek
Lipórt rt.**

**orth. כשר
szalámi, kolbászaru- és konzervgyár**

**BUDAPEST,
VII. DOB-UTCA 27**

**Sürgőnycim!
SKREKSZALÁMI**

tön fenyegető szája elől keresett menekülést. Most azonban oly valaki jelentkezett nála, aki adott, de semmit sem kért.

— Akkor miért jöttél hozzám? kérdezte.

— Csupán azért, mert látni kívántalak! — felel amaz gyorsan — ugyanis a nép csodákat beszél rólad és szent embernek tart, én tehát így szóltam magamban: Odamegyek, hogy megismerjem az arcát és a hangját!

— Nos, barátom, ha így van és te csak azért jöttél oly messziről, hogy megismerkedjél velem, akkor jól nézz meg és jól figyelj reám, mert útravalónak elbeszéllek neked egy történetet:

*
Egyszer egy városban egymás szomszédságában két gazdag zsidó lakott. Mindegyiknek volt egy fia, akik korban, lélekben és észbeli felfogásra teljesen egyformák voltak. Ezek együtt játszottak és együtt tanultak és annyira megszerették egymást, hogy elválaszthatatlan barátságban forrtak össze. Mikor túl voltak a tanulási éveken, kiházasították őket és az egyik dél felé költözött, míg a másik az ellenkező irányban telepedett le, nagyon messze. A két fiatal ember, akiknek még idegen volt a világi élet, hétről-hétre hosszú leveleket váltott egymással, mert csak egymásra bízták gondolataikat. Lassanként azonban megszokták környezetüket és most már csak minden hónapban egyszer leveleztek, de minden eseményről tudósították egymást. Később a világ dolgai egészen elvonták figyelmüket és szegylették bevallani, hogy szívükből kihalt a szeretet érzése. Így tehát megszünt a levelezés és csupán idegenek hírmondása szötte közöttük a vékony fonalat. Hír szerint mindegyik jólétben élt és mindennel meg volt áldva. Évek múlva azonban megtörtént, hogy az egyik mindent elvesztett és annyira elszegényedett, hogy egy jó rend ruhája sem maradt. Mikor látta, hogy hiába küzdött a nyomor ellen, eszébe jutott ifjúkori barátja és így szólott magában: Ó, aki egykor minde-nem volt, talpra fog engem állítani e súlyos helyzetemből, elmegyek tehát hozzá! Nagy megaláztatás közepette kölcsönkérte az útiköltséget elutazott azon városba, ahol barátja lakott és felkereste azt otthonában. Ott boldogító melegséggel fogadták és ünnepelték. Mikor asztalhoz ültek, így szólt hozzá barátja: „Mondd meg nekem lelkem, barátom, hogy megy sorod?” A másik így felelt: „Nem akarok sokat mesélni, de tud meg, hogy még a rajtam levő ruha sem az enyém!” És beszéd közben kicsordultak a könnyek szeméből és beszívódtak az asztalt borító finom abroszba. Barátja nem kérdezett többet és a lakoma, melyet tréfa, ének és játék fűszerezett, vi-

dáman tovább folyt. Asztalbontás után, mikor a barátok csöndben ültek egymás mellett, a háziúr előhívatta frnokát, leltárt készítettett egész vagyonáról és ennek megtörténte után minden vagyonát megfelezte és egyik felét kiadatta szívből szeretett barátjának. Az, aki néhány nap előtt még koldusszegény volt nagy gazdagsággal utazott haza, s csakhamar siker koronázta munkáját, úgy, hogy néhány év múlva dúsgazdag ember lett.

De ugyanakkor barátja házába beköszöntött a balszerencse, a nyomor nagy éhes pók módjára borzalmas hálót font körülötte és úgy érezte, hogy a hurok mind szorosabbra feszül torka körül. Eszébe jutott tehát neki gyermekkori pajtása és már ez a gondolat széttépte a hálót, s úgy érezte, hogy lelke kiszabadul a mélységből, melybe zuhant és kész újból fölvenni a harcot boldogulásáért. Levelet írt tehát barátjának, akiről megtudta, hogy vagyon sokszorosán meghaladja egykori birtokát, s tudomására hozta, hogy nagy inségében felkeresi, hogy kezéből szegyenkezés nélkül fogadjon el a segítséget. Azt is tudatta vele, mikor indul útnak. Azután korán reggel gyalogosan, vidáman útnak indult. Alig figyelt a fáradságra, amely útközben elfogta; az út minden hajlásában, minden távoli porfelhőben barátja kocsját vélte látni, aki élébe jöhetett volna, mert tudta, hogy mikor indult hozzá. Már közel járt a városhoz de még mindig egyedül róttta az utat, halálos fáradsággal tagjaiban. A fehér és zöld színekben csillogó városi házak és kertek láttára tagjai megszabadultak a reájuk nehezedő ólomsúlytól és vidáman lépett vándorunk. Könnyű volt megtudni a barátja lakásához vezető utat. A hatalmas, komor épület az előkelők utcájában állott. Amint belépett, nehéz és értékes bútorkokkal telt termet talált maga előtt, de emberek nem voltak benne. Különös, gondolta magában, hogy még itt sem várakozik reám az én barátom. Vajjon elveszett-e a levelem, vagy a küldönc csalt meg? Leült és várakozott. Ezalatt barátja a magas épület legfelsőbb emeletén levő szobájában könyvek és számoszlopok között ült. Fejét kezeibe temette. Lele napok óta kemény tusát vívott. Amikor ugyanis barátjától megérkezett a levél, előtte állott az az óra, midőn a másik megosztotta vele egész vagyonát a gyermekkori barátság kedvéért, amikor lelki rokonságban éltek egymással. Megértette, hogy most rajta a sor és hasonlóan kell eljárnia. Azonban természete, mely egykor oly tiszta és jószágos volt, mint egy tisztán csobogó forrásvíz, abban az időben, mikor a hirtelen elszegényedésből gyorsan, minden elképzelést felülmúló gazdagsághoz jutott megromlott. Először az újabb elsze-

gényedéstől való félelem bukkant fel benne, később a vagyon iránti szeretet, amely azután fagyos kapzsiságig fokozódott. Rádásul lelke is üres lett. Most tehát fellázadt még a gondolat ellen is, hogy megváljon attól, ami az övé. Így tehát elhatározta, hogy semmit sem ad.

Miután azonban tudta, hogy barátja láttára minden ridegsége megszűnhet és ha közös ifjúságuk virágos kertjéből megszólalnak az emlékezés ezüstcsengettyűi, lelkeben felolvadhat a jégkéreg: félelem fogta el. Előhívatta tehát szolgáit és megparancsolta, hogy utasítsák ki az embert az ő házából és éles és pilkenés és szavakat mondattott velük barátjának. Amikor tehát a szolgasereg egyik tagja belépett a szobába és a várakozó megnevezte magát és a ház urát kérte, a szolgál — ura parancsa szerint — elkergette őt. A szegény utas kiment a városhoz a mezőre. Ott a nagy magányosságban kiseráta magát. Iten előtt és így szólott: „Uram, a barátom, akinek egykor ugyanannyit juttattam vagyonomból, mint önmagamnak, most nem bocsátott a színe elé.” Keserves sírás közepette lelke összeomlott. teste pedig a pilkenés és üdítő élelem nélküli hosszú úttól teljesen kimerült és a szegény még abban az órában meghalt.

Néhány nap múlva a gazdag is elköltözött az élők sorából. Együtt állottak a világmindenség Bírja elé. A szegénynek a szenvedés és a jószág az örök fényeséget biztosították, míg a gazdagnak azon helyre kellett volna lesüllyednie, ahol a jég úgy éget, mint a tűz és ahol a keményszívűek lakoznak.

Amidőn társa az ítéletet meghallotta, könnyek között kiáltott fel: „Uram, még a Belöldel kiáradó fény sem világíthatna meg sötét bánatomat, amelyet örökre érezni fogok, ha ez, aki gyermekkorem-ban egész világot jelentette, a kínok birodalmába merülne.”

Ekkor az égi szót így szólott hozzá: „Légy a magad és barátod bírja. Mit kívánsz magatoknak?” Amaz így felelt: „Add meg nekünk Uram, hogy még egyszer a világra szállhassunk le és lelkünk új testben szülessen meg újra. Hogy ő maga döntsön lelkének újáról. Hadd szülessen ő meg gazdagságban, én pedig szegénységben. Meg fogok előtte jelenni koldus képében és visszakérem majd, amivel tartozik és amit az elmúlt életben megtagadtam tőlem. Ha azonban újra oly fukar lesz mint egykor, égő szavakat fogok szívére önteni, amelyek a levegőt mozgásba hozzák körülötte, térden csuszva fogok harcolni merev lelkével, hogy visszakapjam tőle a kölcsön adott kincset, akár ha fillérenként is!”

Ekkor hatalmas Hang hirdette ki, hogy visszatérnek a földre. A keményszívű

ember gazdag házból s jólétben született meg, míg a másik egy távoli ország inséges emberei közé került.

Nos barátom — figyelmeztette Baal Sém, most nagy figyelemmel hallgass ide.

Sohasem tudták meg, hogy mi történt velük a földi élet előtt a lélekvándorlás alkalmával. Történt azonban, hogy a szegény ember inségében vándorútra kelt és azon városba érkezett, ahol a másik szép házból, gazdagságban és jólétben élt. Azon a napon, mikor a szegény e helységbe botlott, nyomorusága és nélkülözése oly magas fokra hágott, mint az áradás legmagasabb pontja. Az utcákon bolyongott és a gazdag ember házához ért. Ott megállt és kopogtatni akart az ajtón. Abban a percben egy ember ment arra, aki így kiáltott hozzá: „Itt ugyan hiába kopogtatsz, mert e házból még senki sem távozott el vigasszal!” Ekkor megértette, hogy itt megtagadnák tőle az adományt és keze már lehanyatlott, de valami azt sugta szívében, hogy itt és nem másutt kell adományt kapnia, ha azt akarja, hogy segítve legyen. Így tehát bekopogtatott, a ház ura elé lépett és egy csekély adományért esedezett, hogy kínzó éhségét enyhítse. „Ha semmit sem adsz, úgy meghalok! — kiáltotta, — a te kezében van az életem!” A háztulajdonos sötét arca mosolyra torzult és így gúnyolódott: „Kár az időért és ne beszélj sokat! Minden utcai gyermek tudja, hogy én nem adok alamizsnát. Nem fogok változtatni e szokásomon még a te kedvedért sem!” A szegény azonban egy különös kényszerítő erőt érzett magában és úgy tűnt fel neki, mintha nem is magáért, hanem sokkal többért eskedelne, mint az életéért. Idegen, hatalmas szavak törtek ki száján, megható taglejtésekkel kísérte szavait és minden erejével a gazdag kemény szívét ostromolta. Mikor azonban a gazdag tapasztalta, hogy mily hatalmas erő kelt fel ellene, elfogta a düh és üllegekkel illette a koldust, aki, miután minden életerejét kérő szavaiba összpontosította, az ütések alatt halva rogyott össze.

— Nos, barátom, mondta Baal Sém, végighallgattál! Tehát csakugyan nincsen hiányod semmiben sem?

*

A zsidó ekkor könnyek között omlott térdre a Mester előtt: „Rabbi, én vagyok az a gonosz ember! Te fellebbentted az idők fátyolát és szemeim a cselekedetek láncolatába pillantottak! Mit tegyek, hogy romlott lelkemet megjavítsam?”

Baal Sém így felelt: „Menj és az utca minden koldusára úgy tekint, mintha gyermeke volna annak a koldusnak, akit te agyonütöttél. Osszad szét közöttük vagyonodat és az adakozás öröme fűtse át a lelkedet!...

Erdélyi levél

Nagyváradon állandó támadásnak van kitéve a mostani hitk. előjáróság, az előbbi rezsim részéről. Hírlapokban a legesélyesebb pénzelkezelési panamavádatokat hangoztatnak. Az egyik megtámadott, egy volt hitközségi jegyző felajánlja, hogy küldjenek ki bizottságot az ő ügye megvizsgálására, de ez a bizottság vizsgálja meg az ő vádlóinak, az ellenpárt vezető tagjainak viselt dolgait is abból az időből, amikor a hitközséget kormányozták. A kívülálló nem tudja, vajjon ezt a választott bíróságot azért kötötte ehhez a feltételhez, mert tudja, hogy az ellenfelek ehhez nem fognak hozzájárulni, vagy pedig tudja, hogy ő még többet tud vádlóiról, mint amit ők tudnak róla. — Mindenesetre a

viszonyok elvadásása az, ha oly régi és előkelő hitközségben, mint amilyen Nagyvárad, ilyen tónusban és ilyen témákról cikkezznek a hírlapokban.

Kolozsváron Glasner Akiba főrabbi új jesivát nyitott, amely menzával és lakással van egybekötve.

Lugoson Károly román király beszédet tartott, amelyben hangsúlyozta az ő keresztény voltát, de felszólítást intézett mindazokhoz, akik más hitet vallanak, hogy kerüljék egyesülni, minden felekezeti különbség nélkül az ország ügyének szolgálatában.

Bukarestben novemberben lesznek a kormány által elrendelt rabbivizsgák, amelyeken a hivatalban levő rabbiknak világi tárgyakból kell vizsgát állniuk.

Csehszlovákiai hírek

Hechser és Talmudtóra. Amint értesülünk, a korytnicai rabbikonferencián Spitzer szepesváraljai főrabbi elnöklétével megalakult rituális bizottság megkezdte működését. Első sorban a kóser árukat előállító gyárakat fogják felülvizsgálni és csak amennyiben a hasgőchő kielégítőnek találják, fogják az illető gyár hechserét hitelesíteni. Ezek a gyárak azután a rituális bizottság állandó felügyelete alatt maradnak s a felügyeletért — a fogyasztóközönségre való áthárítás kizárásával — a Talmudtórák támogatására bizonyos összeget téríteni tartoznak.

Csendélet Érsekújvárott(?) Nové Zámkyból vett jelentésünk szerint, az egyes hitközségi vezetőségi tagok között támadt differenciák miatt, az egész hitközség leköszönt.

A pozsonyi Aguda-ifjúság vasárnap tartotta közgyűlését. Weisz Miksa üdvözlő beszéde és beszámolója után Snyders Jakab rabbi a szentföldi útján tapasztalt benyomásairól referált. Sternfeld Pál a zárszámadást terjesztette elő. Ezután élénk vita fejlődött, melynek során több a vallásosság és a Tóratanulást előmozdító indítvány hangozott el. Az indítványok az előjáróság elé kerülnek. Végül a tisztikarválasztásra került a sor: Weisz Miksa elnök, Kohn A. Z. és Adler Zsigmond alelnökök, Koth Jenő pénztáros, Salczer Jenő jegyző, Kaufmann Andor és Fischer József ellenőrök, Ungár Ernő és Goldstein Sámuel előjárók.

Munkácson, a Joint pénzén megnyitott „Neküdő” nyomda most már szombaton is dolgozik, ami a munkácsi zsidóság kö-

rében rendkívül nagy megbotránkozást keltett, hisz zsidó pénzen megalkotott üzemről van szó.

A vasárnapi munkaszünet ügyében a kereskedelemügyi miniszter a napokban úgy nyilatkozott, hogy a jelenlegi állapot nem óhajt változtatni.

Ha a chazn adja össze a házastársakat. A csehszlovák kormány, módosítva az egykori Felsőmagyarország területén érvényben levő 1894. évi magyar házassági törvényt, úgy döntött, hogy a Szlovákiában kötött egyházi esküvők törvényes erővel bírnak, ha az egyház képviselője a törvényileg előírt képesítéssel bír. Csacsán, ahol rabbi nincs, az esketési szertartást éveken keresztül a hitközség kántora végezte, aki azonban nem rendelkezett a törvény által előírt képesítéssel. Feljelentés alapján az igazságügyminisztérium az összes 1922. óta ilyen módon kötött házasságokat nemlétezőnek deklarálta, s az illető párokat utasította, hogy újból házassodjanak össze. Negyvenkét eset közül negyvenegy pár alávetette magát a rendelkezésnek, egy esetben az ügy váratlan fordulatot nyert. Egy brünni kereskedő, aki 1923-ban házassodott meg egy csaczei leánnyal, most két gyermek apja, otthagyta a feleségét és nem hajlandó a házasság megismétlésére, csak abban az esetben, ha a leány

Nagy választék
bútorozóvet, matrac grádli ro-
lotta grádli és szőnyegekben.
Olcsó árak.
KARCZAG MÁRKUSZ
kárptoskellékek, szőnyeg és
linoleum áruházában.
Budapest, VIII., Teleki-tér 3.
Telefon: 44-6-81.

apja ismét ad neki hozományt. Az elhagyott asszony beadványt intézett a belügyminisztériumhoz, amelyben első házasságának elismerését kéri.

A szolyvai ériü körül. Rosszindulat, vagy tudatlanság rejlik a szolyvai (Svaljava) állomásfőnök eljárása mögött, ami miatt a hitközség elnöke kénytelen volt őt beperelni. Az ottani zsidók ugyanis szombati ériü-öt állítottak fel hatósági engedéllyel, amikor a póznák már állottak, összekötötték őket dróttal, akkor az állomásfőnök azt mondotta úton-útfélen, hogy a zsidók kénkedés céljából állították fel az egészet. A törvényszék remélhetőleg felvilágosítja majd a rágalmazót.

Vágújhelyen a gyenge orthodox hitközség a főrabbiának lemondása és távoztása után egyre lemorzsolódik. Többen vissza is léptek a statusquo községbe.

Bilkén borzasztó megbotránkozást keltett, hogy a munkácsi adóhivatal egyik végrehajtó közege Erev Jajmkipür délután négy óra után, amikor már összegyűltek a templomban Kol Nidre-re, 600 csehkorona hátralék fejében adófoglalást foganatosított, elvitte két nagy gyertyatartót, 22 székét és egyéb kegyeszerket. Az eset miatt rendkívül nagy a felháborodás és elégtételt követelnek.

Jesivaegyesületi beszámoló. A szlovénzkői jesivák támogatására alakult „Machziké Hajesivajs” egyesület működésének negyedik évről kiadott beszámolója, Herzog Gyula elnök előszaván kívül Eckstein szeredi főrabbi-alelnök szellemes, lendületes és lelkesítő bevezetését közli. A főrabbi a Talmud három figyelmeztetése köré fűzi mondanivalóit: „Vigyázzatok a szegények gyermekeire, mert belőlük indul ki a Tan; vigyázzatok az erekre, a véredényekre; vigyázzatok a betegséget okozó legyekre”. Rendkívül érdekesen fejtegeti ezzel kapcsolatban az egyesület célját, szervezetét és inti az egyesület munkáit, hogy ne veszítsék el kedvüket és optimizmusukat a rosszindulatú és destruktív kritika legyeskedése miatt. Az egyesület 25 jesivát támogatott. Azok közül 100-on felül volt a növendékek száma a következő jesivákban: Pozsony (129), Szerdahely (két jesiva, 145 + 66), Galanta (181), Kosice (102), Nyitra (207), Surány (138). A legkisebb jesiva Miava volt négy növendékkel. A nagy jesivák átlag havi 800—1800 koronányi támogatást kaptak. Magyarország közel 200 növendékkel volt képviselve, a legtöbb magyar böcher Pozsonyban, Nyitrán és Galantán tanult. Jellemző, hogy nemcsak orthodox községek támogatták az egyesületet, mert az egyesület támogatói között ott találjuk a bratislavai neológ, a vágújhelyi statusquo, a póstyéni és a trencsényi Jesurun-községeket.

Szimchasz Tajró jesivanap Budapesten

II.

Óbudai Freudiger Károly-minjon: Óbudai Freudiger Károly, óbudai Freudiger Norbert, Kand Izsák 10—10, Liebermann Tivadar 6, Pataki Grünberger, Lindenbaum, Elfer, Szigeti 1—1, Adler, Moskovits 50—50 fill., Lefkovits 30 fillér. Óbudai Freudiger Károly gyűjtése 23 P. **Összesen: P 65.50.**

Tisza Kálmán tér 12. sz. imaház: Präger Miksa 2, Sauersteig Henrik, Krémer Samu, Goldmann M., Schwartz Simon, Klein Ignác 1—1, Hausner, Schönfeld Dávid, Schenkel, Böhm, Steper 0.50—0.50. **Összesen: P 9.50.**

Orthodox Kórház: Davidovits Benő, Szőnyi Sándor, Binetter Jenő 5-5, Ehrenfeld Márton, Fischl Viktor, Dr. Patai József, Fischer Ármin 3—3, Dr. Eppler Henrik, Selinger Mór, Grosz (Maros-u.), Lusztig Lajos, Dr. Weinberger Ödön, Schwarcz Sándor, Dr. Szidon Károly, Vadnai 2—2, Weingarten Salamon, Weisz Frigyes, Ifj. Patai, Rottersmann Sámuel, Rosenberg (Csaba-u.), Spagatner, Binetter József, Deutsch Ödön, Klein Mór, Major Henrik, Polgár Adolf 1—1. **Összesen: P 54.**

Magdolna-u. 15. imaház: Mayer Lázár rabbi 1, Baneth Gábor 7, Klein Arthur 5, Lichtmann Sándor 4, Klein Imre, Klein Vilmos, Lichtman Mór, Roth Dániel 3—3, Ungár Jakab 2.50, Lichtman Kálmán, Mayer Dávid, Mayer Ármin, Dr. Roth Pál 2—2, Grünhut Nándor, Láng 1—1, Hartmann S. 50 fill. **Összesen: P 42.—.**

Szövetség-u. 43. imaház: Braun Izrael rabbi 1, Grosz E. 4, Günsz Vil., Hersch, Kohn, Dr. Kronovits, Neumann 1—1, Binéth Jónás, Binéth Manó, Bienenstock, Greiner, Jellinek, Lampl, Lusztig, Mahner, Pollák, Rubinstein, Vadász 50—50 f. **Összesen: P 15.50.**

Baumann imaház, Király-u. 27: Dr. Deutsch Sándor, Dr. Deutsch Endre, Berkovits Gerson, Lindenfeld Nátán, Weisz Mór 1—1, Spitzer Arnold, Schréter S. 50—50 fillér. **Összesen: P 6.**

Chinuch Neórim Egylet, Kertész-u. 37. Dr. Pollacs Elemér, Dr. Vágó Árpád, Ernst Márkus, Freund Nándor, Brenners Ignác 5—5. Dr. Ehrenfeld Ignác, Schwarcz Béla, Rabin Árpád 2.50—2.50.

וער עם ויילל בעשעלען דאס ווארשוער
ועלמבלאט
דאס יידישע מאגאזין
וואלל וויד ווענדען צו דער פערטערעוונג פאן
דעם בלאטט אין דער משעכאלאגיא:
I. Guttman, Bardejov, Mlynská 4.
סרייו 20 קצ. מאגאזין אים פאררויס.
(פאסט-משעקקאנט פראנץ 9089)

Rosenfeld Nátán, Landesmann Simon, Amsel Hugó, Herzog Béla, Fülöp N., Dr. Appel 2—2, Lusztig György, Herschkovits Mór, Stein Simon, Engel Henrik, Berkovits Simon, Adler N., Stillefried József, Freund Károly, Kemény Ignác, Streicher 1—1. **Összesen: P 54.50.**

Tompa-utcai imaház: Eliás Dezső, Widder S. Goldstein Adolf, Grosz, Gottlieb, Teich, Löwy, Kepes Sándor, Pollák Sándor, Pollák József, Schlesinger Rezső, Krämer Gyula, Kolben E., Schmutz Miklós, Schmutz Ernő, Schmutz Dezső 1—1, Kaspár, Blass, Ifj. Berger, Grünwald, Davidovits, Fleischer, Sonnenschein Fia, Sonnenschein Fia, Lichtenstein, Freund Gyula, Pollák Dávid 50—50 fillér. **Összesen: P 21.50.**

Nagyiuvaros utca 3. sz. imaház: Salgó József, Glück Mór 10—10, László Lajos, Nizsel Lipót 5—5, Schmelzer Mór, Schlesinger Herman 3—3, dr. Ivánovszky Artur, Engländer Jenő, Seiler Henrik, Kisin Manó 2—2, Back Adolf, Breuer Lipót, Eisner Herman, Fuchs Ignác, Felsenburg Henrik, Mendelovits Adolf, Reisinger Izidor, Taub Mór, Schwartz Gábor, Singer Lipót, Guttmann L., Nizsel József, Gyula, Herzog Lajos, Klein Testvérek, Kálmán Ábrahám, Weinstock Jakob, Scheer Sándor, Schönfeld Ármin, Felsenburg N., Guttmann Endre 0.50—0.50, Wurcz Márton, Kohn Jenő, Kohn Márkus 0.36—0.36, Edelstein Izsák, Berkovits Jenő, Friedmann Alajos, Porczelán Juda, Pinkász Juda, Wéber Márkus, Weisz József, Vidor Samu, Zerkovitz Lipót 0.18—0.18. **Összesen: P 64.70.**

Tiferesz Bachurim: Hausen Lajos 2, Stern Mór 1.50, Csillag Artur 1.08, Klein Ervin, Davidovits Andor, Gansel Manó, Weingarten Béla, Teller, Süßmann Tibor, Schlesinger Károly 1—1, Bialazurker Sándor, Frank Ábrahám, Feldmann Lipót, Goldstein, Klein Sándor, Deutsch Andor, Zelmanovits, Kornfein Alfréd, Süßmann Marcell, Schächter Sándor, Silberberg Ábrahám, Spitz, Rosenbaum Mór, Rosenbaum Ödön, Bialazurker 50—50 fillér, Aush Mihály, Blaustein Imre, Breuer Árpád, Ébert Hermann, Eichl Nándor, Fischl Pál, Gottesmann, Ifj. Gottesmann, Holczer Imre, Klein Miklós, Kollmann Zsigmond, Klein Tivadar, Wéber, Weizmann, Klein M., Kocher, Simonovits Izidor, Ifj. Simonovits Manó, Strauszmann S., Steinmetz S. 36—36 f. **Összesen: P 26.28.**

VIII. ker Tiferesz Bachurim: Glück Hermann 2, Bohrer Albert 1.50, Rubin Mózes, Weisz József, Zwiebel Mózes, Dr. Steiner, Goldberger József, Hoff Miksa 1—1, Klein Ferenc, March Manó, Bauer M., Miezner Chajim, Reich, Rosenzweig N., Glück Mayer, Silbermann Si-

mon, Fischer Béla, Fisch Nándor, Klein Nándor, Klein Jenő, Ligeti Zoltán, Szóbel László, Klein Ferencz, Weisz Béla, Frank Antal, Rosenzweig F. 50—50 fill. **Összesen: P 18.50.**

Nefejeits-u. 16. sz. imaház, Altmann S. rabbi 1, Plesser Oszkár Wieder Dávid 5—5, Lusztig F. 3, Bergmann H., Braun S. L., Klein Ábrahám, Stieber 2—2, Freidelesz, Fruchter S., Steiermann, Glaser Dávid, Meisels, Reisz L., Talmud J., Török, Weisz József, Weisz Akiba, Scharlovits A., Axelrad L., Ifj. Axelrad, Kohn S., Ifj. Kohn, Ifj. Kohn, Stecher, Ifj. Stecher, Schönfeld, Spatz Vilmos, Schulmann, Singer, Sommer J. 1—1, Engel József, Engel Nándor, Kardos, Soldinger, Speiser Efraim, Sauerkraut Dávid, Wald Ch., Schwartzthal, Scheitel J., Sorgel, Ekhaus 50—50 fillér. **Összesen: P 50.50.**

Rebenwurzeln-minjon: Ganzfried Jenő, Sussmann Vilmos 2—2, Bernstein Sámuel, Berkovits Mihály, Trebits Gyula, dr. Lengyel Márton, Bernstein Salamon, Pollák Izsák, Bernstein Hermann, Büchler József, Pollák Jenő, Katz Lipót fia (Laudon-u.) Weizmann Hermann, Rebenwurzeln Salamon, Hirschler Izidor, Moskovits Vilmos, Stern Saul 1—1, Stern Jenő, Rebenwurzeln Jenő, Rebenwurzeln Leó, Rebenwurzeln Izidor, Rebenwurzeln Bernát, Haas Lajos, Müller Dávid, Engel József, Brach Fülöp, Brach fia 50—50 fillér. **Összesen: P 24.**

Sommer József-minjon: Schwartz Sámuel 10, Korkos József, Sommer József 5—5, Berger József 2, Schwartz Miklós, Noé Jónás, Hammer Sámuel, Gottlieb Ignác 1—1, Sommer Károly, Halpern József, Halpern Benjámin 50—50 fillér, Paller Bernát, Sommer Ignác, Goldstein Vilmos 20—20 f. **Összesen: P 28.10.**

Grünsfeld-minjon: Braun Jakab rabbi, Grünsfeld Sámuel, Grünsfeld Benő, Gutentag Benjámin, Fogel N., Weizkopf Mózes, Schönberger N., Indig Zsigmond, Indig Jakab, Benédek N., Fenákel Jónás 1—1. **Összesen: P 11.**

Körösy Lipót minjon: Körösy Lipót, Neumann Antal 3—3, Fried Miklós és József, Salamon Menyhért, Pataki Sándor 2—2, Weisz Mór, Berkovits Dániel és fia, Fischmann Jenő 1.50—1.50, Krausz Lipót, Danczinger Márton 1—1, Markovits Samu, Márkus Ármin 50—50 fillér. **Összesen: P 19.50.**

PHILIP Szúccszalon
V. Lipót körút 23. l. em. 6. szám.
Tel: 24-3-87.
DIUAT IZLÉS MINŐSÉG
Szombat és ünnepnap zárva.
Belépők kölcsönzése.

HIREK NAPTÁR

Sabosz Vajéró, Chesvon 18.
Gyertyagyújtás (Bpest): 4 30
שבת kimenetele " 5 20

— **Jövő heti számunk** csütörtök helyett szerdán lesz nyomva. Lapzárta kedden.

— **A budapesti orth. Chevra Kadisa** hétfőn este választmányi ülést tartott. Az ülés főtárgya a Filut Beinisch elhunyásával megüresedett gabe-tisztség betöltése volt. A választmány a tisztséget Salgó Józseffel töltötte be, akinek a Chevra szeretetmunkája terén kiváló nagy érdemei vannak. Dr. Friedmann Izidor elnök, miközben őszinte elismeréssel adózik a megválasztott eddigi buzgó tevékenységének, melegen köszönti Salgót, aki egyidejűleg a Chevra előjáróságának tagja lett. Salgó József meghatottan köszöni meg a megtiszteltetést, amire az egész választmány hosszasán élteti az új gabot. — Elnök még enunciólja, hogy az ünnepek előtt Palesztinába költözött Weisz Péter választmányi tag helyébe Friedmann Jenő lépett. Az új választmányi tag orth. zsidó ügyek iránt közismerten dícséretes érdeklődést tanúsít.

— **Dr. Rakonitz Gyula z. l.** Súlyos és fájdalmas csapás érte a budapesti orth. hitközséget. Dr. Rakonitz Gyula ügyvéd 74 éves korában f. hó 18-án rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult, aki fia volt dr. Rakonitz Mórnak, az ismert óbudai tudósnak és egyenes leszármazottja R. Reüvén Rakonitznak, a szentéletű zsámbéki papnak, már fiatalon sokat foglalkozott közügyekkel. Annak idején vezető szerepet vitt az óbudai hitközségben és polgártársai bizalma egész fiatal korában székesfővárosi bizottsági taggá választotta meg. A megdicsőült több mint tíz esztendőn át előjárója volt a bpesti orth. hitközségnek és egyben elnöke az orth. iskolaszéknek. E hivatás betöltésénél maradandót alkotott, amennyiben az iskolákat reorganizálta és megalapította a leányiskolát. Utolsó útjára a rokonok, tisztelők és barátok nagy serege kísérte. A hitközség rabbisága nevében Sussmann Viktor rabbi, a hitk. előjárósága képviselőjében óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök búcsúztatta, az iskolák tantestülete kegyeletét dr. Deutsch Adolf igazgató tolmácsolta. Halála a Freudiger és Lindenbaum családokat is mély gyászba döntötte. — הנציחה

x Minden magyar, német és angol könyv megjelenése után azonnal kikölcsönözhető Gondos Sándor zsidó és modern kölcsönkönyvtárából. Kölcsöndíj: P 1.30, a „Zsidó Ujság” előfizetőinek P Budapest VI., Andrassy-út 67.

Legolcsóbb,

legizletesebb

orth. כשר

házikoszt

Wesselényi-utca 18.

(Kazinczy-utca sarok)

Weisz

Mendel

éttermében.

Telefon: 44-2-75

Négyfogásos menü:

Leves, hús, főzelék, tészta P 1.30

Halfélék minden időben, 50-60 fill.

**vii. Wesselényi u. 18
(Kazinczy u. sarok)
Cimre ügyelni!**

— **Négy nap alatt vasuton Budapesttől Haifaig.** Egy bécsi társaságnak állítólag sikerült az osztrák idegenforgalmi irodával megállapodást létesíteni egy Bécs és Palesztina közötti közvetlen vasúti összeköttetés ügyében. A jelentés szerint az orient express-társaság különvonatokat fog járatni, amelyek Budapest, Belgrád, Szófia, Drinápoly, Aleppó és Damaszkusz érintésével, mintegy négy nap alatt érnek Haifába. A különvonatok háló- és étkezőkocsikkal lesznek felszerelve, kóser-konyhával és rádió-szikratávíróval. Az első vonat hír szerint november 17-én indul el Bécsből.

— **Legfelsőbb kifizetés.** Hajdúszoboszlóról írják nekünk: A kormányzó Stahler Dánielt, hitközségünk nagyérdemű elnökét kormánytanácsossá nevezte ki. A kifizetés egy fél évszázados, hasznos, közérdekű munkálkodásnak az elismerése és megköszönése. A kifizetett férfiú legutóbb is templomunk és mikvónk restaurálására, valamint a temető örök tulajdonjog megszerzésére tetemes anyagi áldozatot hozott. A népszerű hitközségi elnököt mindenünnen elhalmozták szerencsekívánatokkal.

KASZIRER
orvosi műszerész orthopédgép készítő
Budapest, VIII., Rákóczi-tér 9 szám.
Telefon: 33-8-34.
Ludtálpbetétek
6 pengőtől 12 pengőig
gipszmodell szerint
Közalkalmazottaknak 10% engedmény.

— **A mezőkeresztési metsző köszönete.** Lordján Lázár metsző a következő sorok közzétételét kéri: Leányomnak f. hó 9-én lefolyt lakodalmaival kapcsolatban, mély hálának adok kifejezést az Orth. Közp. Iroda vezetőségének a hozzájuttatott 200 pengő kiházasítási segélyösszegért. Ugyancsak hálával tartozom a helybeli hitk. tagoknak, a Chevrának és a Nőegyletnek a lakodalmi költségekhez való szíves hozzájárulásukért. Egyben rokonaim, ismerőseim és kártársaim elnézését kérem, amiért esetleg nem kaptak meghívót, ami azonban önhibámon kívül történt: egy éretlen suhanc ugyanis, akit a csendőrség már ki is nyomozott és ártalmatlanná tett, a meghívóim nagy részét a postaládából el-tulajdonította.

— **Az évezredes vándor...** A háború előtt Angliában a cionista szervezetből kiváltak egy része Zangwill Izrael vezetése alatt megalakította az I. T. O.-t, azaz a zsidó területiális szervezetet, amely azt hirdette, hogy szerezni kell a

kivándorló zsidók számára egy terri-
riumot, bárhol, nem kell éppen Paleszti-
nában lenni. Háborúban azután megszünt
a szervezet. Most újra feléledt Londonban
és azzal érvelnek, hogy tekintettel arra,
hogy a palesztinai kolonizáció meggya a
maga tuján és nem kell félni zökkenőtől,
igen fontos, hogy a zsidó vándorlás irá-
nyát másfelé vezessék. A mozgalom élén
egyelőre kevésbé ismert emberek állanak.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P. azon felül sororként 1 P.)
Friedmann Magda Kisvárdai, Krausz
Ernő Debrecen. jegyzsek. (Minden külön
értesítés helyett.)
Lövinger Adi Vác és Schiff Leó
Szombathely jegyzsek. (Minden külön
értesítés helyett.)
Schönwald Irén Sátoraljaújhely, Pol-
lák Emánuel Mátészalka. (—Kisvárdai)
jegyzsek.

Frenkel Irénke Nagykálló, Weinber-
ger Béla Nyíradony. jegyzsek.
Lindenfeld Elza Putnok, Berkovits
József Salgótarján, jegyzsek.

A galantai Chavürasz Talmidim, Lor-
beer Emánuelnak Filakovo-Bardiov, el-
jegyzéséhez szívélyes mazeltovot kíván.
Gestetner Imre (Amrom) Újpest, Király-u
47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszerüzde-
tek. Mindenféle órák, arany-, ezüst-, briliáns
árak alkalmi áron való megbízható beszer-
zési forrása. Kívánatra választékot küld.

Stern és Társa szűcs- és szőrmeszalon.
Telefon: 82-3-51. Szombaton zárva.
Burdák, sportbundák, capek, prémezek.
Eredeti párizsi modellek. Rendelések, át-
alakítások, mérték szerinti. Budapest, V.,
Dorottya utca 9. félemelet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:
ÉRDEKLŐDŐ: 1902. dec. 10. =
Kislev 10; 1904. jún. 16. = Tamuz 3.
TÖBBEKNEK: Ma már nem aktu-
ális, a négy hét előtti ünnepen elhangzott
drosó-elmefuttatásokról megemlékezni.

Legművészbib
parókat
már 40 év óta
PESSL

udvari hölgyfodrász és kozmetikai
intézet hajmunka műhelye készít.
Budapest, IV., Váci-utca 19. szám.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vasta-
gon szedett betűkből 32 fillér. Allástkere-
sőknel 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélbélye-
gekben is. Jelíges levelek továbbításához
20 fillér bélyeg mellékelendő.

HUSZONÖT ESZTENDEJE közvetit
házasságokat NAGY JENŐ Budapest,
Rákóczi-út 61. sz. Telefon: (Cégjelzés-
telen levelezés.)

ÉVTIZEDEK óta fennálló orth. cukrászda
és vendéglő üzem, betegség miatt át-
adó. Érdeklődők „Biztos megélhetés”
jeligére a kiadóba adják le címüket.

HÁZTARTÁSOM önálló vezetéséhez
perfektül főzni tudó, intelligens orth.
leányt keresek, Varrni tudó előnyben.
Deák Ernőné, Pásztó.

ELSŐRANGU SZABÁSSAL női ruha-
varrást és alakítást nagyon olcsón vál-
lal megboldogult Feldmann Lipót leánya.
Cím: Feldmann, VI. Felsőerdősor-u,
11. I. em. 7.

VALLÁSOS házban lakást keres havi
30 P-ért magános nő, Röntgentől meg-
sérült kezét nem tudja használni, ezért
öltöztetni kell. Lehetőleg VI., kerület-
ben, Zsidó Kórház közelében. Hász
Sári, Szív-utca 35. I. 11.

ÁTADÓ havi 60-70 pengőt jövedelmező
orth. metsző állás 500 pengőért. Cím a
kiadóban.

HÁZASSÁGOKAT csakis jobb körökben
diszkretnen közvetit a régi makói gaon
fia: Kornfeld A. Dávid, Budapest, Sip
utca 6. (Válaszbélyeg.)

JOBBA, fiatal, orth., főzni tudó, megbíz-
ható leány gyermekekhez ajánlkozik,
november 15-re. „Ügyes” jelige.

JÓ KÜLSEJŰ és jó írással bíró intelli-
gens, ügyességéd, detail és engros el-
adásban jártas, felvétetik. Engelmann
Antal, Bonyhád.

Modern szépségápolás

Pollák Sarolta

Dijitalan tanácsadás. (Kérjen prospektust)

Végleges villanyos szörtele-
nités, szemölcsirtás, kvarc.
kozmetikai intézete, Andrássy-ut 32. I. em. „MIRACLE” szörte-
lentő, „MIRACLE” szépségápolószerek. 25 éves működés.

אלגעמינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 48
Telefon: 42-5-90. Csekk számla: 50.791
Egész évre 20 pengő Külföldre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A nyilvános jesiva kérdése

Lapunk multkori számában közzétet-
tük a nagyobb szlovenszkói jesivák nö-
vendékeinek számát feltüntető statisztik-
át. Kiderült, hogy több mint 200 ma-
gyarországi ifjút vonz a szlovenszkói
talmudiskolák patinás hírneve. Az is
olvasható volt a Zsidó Újság-ban, hogy
a lengyel kormány, méltányolván a lub-
lini jesiva tudományos jelentőségét, fő-
iskolai jellegűnek nyilvánította a jesivát
és megadta a talmudiskolának az összes,
a főiskolákat megillető jogokat.

E két közleménnyel kapcsolatban
több oldalról kaptunk leveleket, ame-
lyekben felhívják figyelmünket a kér-
dés magyarországi vonatkozására. Hi-
vatkozunk arra, hogy a háború befeje-
zése utáni 16. évben már minden lépést
meg kellene tenni a magyarországi ál-
lamilag elismert jesiva megteremtésére.

Az ügyről már évekket ezelőtt írtunk,
s megnyugtathatjuk közönségünket,
hogy az illetékeseket is foglalkoztatja a
kérdés, hiszen a nyilvánossági joggal
felruházott jesiva hozzátartozik az or-
thodoxianak az államban elfoglalt helye-
zetéhez; ez olyan attributum, amelyet
nem nélkülözhet. Minden bevett vallás-
felekezetnek van az állam által elis-
mert és felügyelete alatt álló teológiai
főiskolája, az orthodoxianak is ki kell
jelölni a sok kitűnő jesiva közül az
egyét, azt, melyet ilyenek óhajt
elismertetni. Az orthodoxia tradíciója
szerint a Tóratanítás: szent kötelessége
minden rabbinak, őneki kell arra töre-
kednie, hogy tanítványokat gyűjtson
maga köré, akiknek hirdesse a szent
Tant, s akik közül az arra érdemesek
majdan a zsidóság lelkipásztorai lesz-
nek, de mindez nem teszi feleslegessé a
reprezentatív jesiva felállítását. A do-
log természetesen nem olyan egyszerű,
nem olyan könnyen megoldható, mint a
neológiaiában, ahol máshol nem tanítá-
nak rabbinikus tudományokat, még pa-
píron sem, mint a rabbiszeminárium-

ban. Minden jesiva kívülről nézve rab-
biképzőnek tűnik fel, mi azonban tud-
juk, hogy nem az, a szó ismert értel-
mében véve, nem az már csak azért sem,
mert ellenkezik bölcseink életfelfogá-
sával, hogy a Tóratudományt diploma-
szerzésre használjuk fel. Inkább teoló-
giai kutató-intézeteknek minősíthetjük
a jesivákat a maguk önzetlen, anyagi
ellenértéket nem nyújtó búvárkodáson
alapuló működésükkel. A kutatás eme
otthonai korszorút alkossanak ama je-
siva körül, amelyet az illetékes, döntő
tényezők alkalmasnak tartanak a hiva-
tatos jelleg felruházására.

Amikor a hivatalos orthodox rabbi-
képzőre gondolunk, szemünk előtt le-
beg a régi pozsonyi jesiva, amely a régi
Magyarországban nagyszerűen betöltötte
ezt a hivatását. Az ország minden ré-
széről özönlöttek a tudományzomja-
sok, a különféle vidékről jövők között
nemes szellemi verseny fejlődött ki,
amely dicsőségévé vált a tiszteletre-
méltó intézetnek és a magyar ortho-
doxia életébe élénkséget hozott. Nö-
vendékeiben kifejlesztette a független
orthodoxia szükségességének tudatát, s
nevelte őket arra a feladatra, hogy az
orthodoxia irányító köreiből méltó he-
lyet foglaljanak el.

Ma, amikor mindenütt felhangzik az
önellátás jelszava s annyi bajt okoz a
nemzetközi életben, változtassuk át or-
thodox zsidó viszonylatban áldássá ezt
a követelményt és igyekezzünk arra,
hogy Magyarországon is lehessen minél
előbb megcsinálni azt a jesivát, amely
alkalmat ad minden magyarországi bő-
chernak: tehetségeinek minden irányban
való fejlesztésére, s amelynek elvégzése
után államérvényes oklevelet kap. Az
ilyen iskola felfogja lendíteni a jesivai
ifjúság szellemi életét és koncentrációt
létesít a hazai jesivák között. Az után-
pótlásról is köteles gondoskodni az
orthodoxia a mai Magyarország terüle-

tén, hisz a háborúelőtti nagy erőtarta-
lékok, a háborúutáni viszonyok követ-
keztében nem állanak rendelkezésre.
Olyan történeti szükségesség ez, mint
amikor a zsidóság szellemi életének köz-
pontjai, a babiloniai m'szivtók mellett,
amelyek közel egy évezreden át a zsi-
dóság irányadó jesivái voltak, egymás-
után alakultak újabb és újabb Tórais-
kolák, úgyhogy, amikor a babiloniai
gaonátus megszűnt, már voltak jesivák
Olaszországban, Spanyolországban,
Franciaországban és a Frank-birodalom
több országában.

Mivelhogy jelen esetben egy új in-
tézmeny létesítéséről van szó, a dolog
nem is oly egyszerű. A nehézségeket
fokozza, hogy egy régi institúció újjá
való restaurálását kell megcsinálni, a
régii pozsonyi rabbiiskola közjogi állását
kell helyreállítani. Ez a munka való-
ban olyan, mint az ismert prágai zsi-
nagóga: Alt-neu. Az ügy elintézésének
első fázisa természetesen az, hogy a
hazai orthodoxia rabbiintézményeinek
testülete alaposan megtárgyalja a prob-
lémát. Az kétségtelen, hogy a hivatalos
jesiva felállítását mindenki szükséges-
nek találja. Lelki vezetőinknek kell
ezt a jesivát kiválasztani. Hol legyen?!
Nagyobb vagy kisebb városban? Mind-
kettő mellett lehet érveket felhozni. Ez
a rabbibizottság dönthet azután afelett
is, hogy az új intézményben nem kell-e
az előadásokba bekapcsolni, a vezető
rabbi mellé asszisztáló tanárokat, eset-
leg „tajfész jesivói”, amint ez Ke-
let-Európa hírneves tanítványaiban már
régóta megvan. A rabbibizottság dön-
tése után, az illetékes vezetőségünknek
kell a munkát megkezdeni a hatóságok
beleegyezésének kieszközölésére. Fontos,
sőt napról-napra halaszthatatlannak
mutakozó orthodox ügyről van szó, a
munkát meg kellene kezdeni minél
előbb. Az I'ten áldására alkalmassá kell
tenni a talajt a megműveléssel.

בוררים מופלגים בחייו. וועלכע התרות
הוראה בעושתען אונד נוסע מנידיים זינד,
מ'זען איהרע אדרעססע מיט אנאכע דעם
אלטערס אונד נ'הערערן דאמען אונטערס
גוטע צוקונפט אן דיא רעדאקציען דיעזעס
בלאטטעס. אונד ערמיטלעך קאננען אנטראגען.
CSINOS, 19 éves urileány részére ház-
ság céljából jóhangú, zeneértő tal-
mudistát keresek, aki egy 700 tagu hit-
közösgnél főkántori állást nyerhet.
„Benősülés” jelige.

השבת אכידה! היות כי גננו ממני ספרים
הרבה, אבקש את כל הרבנים והשוהטים וכל
איש ואיש אשר קנו את הספרים שיכתבו לי
ואשלם להם את ההוצאות, ואלו הם: אך סרי
הבואה עה"ת, אבני מלואים, באר מים חיים
עה"ת הליכות עולם, אלי רבא, מהרהר ישראל
ה"ל נדה, יריעות שלמה, נחלת יעקב, הוות דעת
מחנה אפרים, שוית קול אר"י, שוית בית הויצור,
שמונה שערים, שוית נודע ביהודה, לקח טוב,
שוית ר' חיים כהן, שוית מארה יחזקאל, עבודת
הקודש, שוית מהר"י אשכנזי מכוון עם ס' עורה
שחר, הניא, שכב מוסר, קדושת יוט, מדרש
ההלים, תורת משה.

Halberstam S. L. rabbi, Ujfehértó.

BENŐSÜLÉSRE keresek valódi bal-batis
házból való vallásos, intelligens
bócheret. „Aranybánya” jelige.

26 ÉVES, tőkével rendelkező, textil- és
rőfös szakmabeli fiatalember, vallásos
orth. leányt keres. Önállósításához ho-
zomány szükséges. Benősülés is lehet-
séges. Ajánlatokat „120-150.000” alatt
Müllerhez, Bratislava, Edlov-dvor.

ישמה משה! הנה אודיע בשער בה רבים
שנודעת לאור מהדרש את הסדיק ישמה משה
על ניד וחמש מניחות בתנלות ההדרור והיומי
ונם נלוה אליו קונטרס, רהלה למשה תולדות
וקורות כל ימי חייו של המהבר הקדוש, כל
הרוצה להשינו יפנה אלי.

Mandel Nándor, Sátoraljaújhely

CSINOSNAK mondott, magas, barna 42
éves özvegyasszony vagyok. Kellemes
berendezett otthonom van. Havi jöve-
delmem P 2-300. Házasság céljából
45-50 éves nyugdíjas úriember ismer-
etségét keresem. „Ideális feleség”
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Mandel
Jenő fiának Bandikának barmicvó ün-
nepélyén, folyó hó 20-án este, Salgó
Józsefné a VIII. ker. Napközi Otthon
részére: Láng Zsuzsi és Welcz René
közreműködésével gyűjtést rendezett. A
résztevőknek ezuton mond köszön:et
a Vezetőség.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer-nyomda. VII., Bethlen G. utca 33